

organiseert in 2023/2024 een zevendaagse cursus

Ontwerpen, bouwen en inrichten voor dementie

een integrale benadering

2023

Lesdag 1
Vrijdag 10 november

Lesdag 2
Vrijdag 15 december

2024

Lesdag 3
Vrijdag 19 januari

Lesdag 4
Vrijdag 16 februari

Lesdag 5
Vrijdag 15 maart

Lesdag 6
Vrijdag 12 april

Lesdag 7
Vrijdag 17 mei

Toelichting

Omgevingszorg Collectief organiseert in 2023 op vrijdag 10 november en 15 december en in 2024 op de vrijdagen 19 januari 2024, 16 februari, 15 maart, 12 april en 17 mei de zevendaagse cursus:

Ontwerpen, bouwen en inrichten voor dementie, een integrale benadering.

Voor wie?

Architecten, interieurarchitecten, manager – facilitair & huisvesting, – vastgoed, manager zorginnovatie, beleidsmedewerkers, coördinator Zorg en Welzijn, projectinrichters, bouwmanagers, directies zorgorganisaties, woningcorporaties, Brein Omgeving Coaches, e.d.

Een integrale benadering. Wat is dat?

Een integrale aanpak of benadering is een alles-omvattende visie, denk, werk en handelingswijze die tot doel heeft om domein overstijgend en multidisciplinair samen te werken. Leidend in deze cursus is altijd actuele kennis over informatie-verwerking in het beschadigde brein (dementie, NAH, VG). Daarbij staan de belangen van de gebruikers: de bewoners, medewerkers van zorginstellingen met herenschade voorop. Regelgeving is dan dienend in plaats van dwingend.

Inzetten op meerdere pijlers

Een integrale benadering is ook een samenspel van interventies en stappen gedurende het gehele ontwerpproces van idee tot uitvoering in de domeinen:

- Pijler 1 De moderne Hersenkunde
- Pijler 2 De fysieke en sociale omgeving
- Pijler 3 Woon/zorgconcept
- Pijler 4 Licht en gezondheid
- Pijler 5 Architectuur
- Pijler 6 Bewegen en beleven
- Pijler 7 Duurzaamheid, ombouwbaarheid
- Pijler 8 Vastgoed

Resultaat

Door de inhoud van de cursus en gerichte feedback op uw werk, kunt u meteen alternatieven toepassen op basis van de Moderne Hersenkunde op renovatie en ontwerpplannen. U bent in staat de verworven vaardigheden te vertalen naar uw eigen werk en te motiveren.

Wist u dat...

- op het terrein van architectuur, bouw en inrichting grote effecten te bereiken zijn door neurowetenschappelijke kennis en Practice Based Evidence (PBE) te integreren?
- er ontwerpprincipes zijn die op alle domeinen toepasbaar zijn?
- een hoog en afwisselend lichtniveau een positief effect heeft op de gezondheid en alertheid van ouderen en medewerkers?
- een beleavingsgericht wandelcircuit binnen en buiten verleidt tot meer doelgericht bewegen?
- een juiste en passende ruimtelijke indeling, geschikte kleuren en materialen noodzakelijk zijn voor de zelfredzaamheid van mensen met dementie?

Toelichting

Inleiding

Doordat we steeds ouder worden, neemt het aantal ouderen toe en daarmee ook de kans op dementie. Dit heeft grote consequenties voor woningcorporaties, zorgorganisaties, bestuurders, architecten en de samenleving als geheel. Een integrale kijk op wonen met zorg voor mensen met dementie, vraagt om een effectieve kennisdeling, gebruik van wetenschappelijk onderzoek in combinatie met Practice Based Evidence. De steeds hoger oplopende kosten in de gezondheidszorg stellen ons voor maatschappelijke opgaven waarin meedoen telt. Nu is de tijd om innovatief en duurzaam te renoveren, te ontwerpen en te bouwen.

Effecten

Inmiddels is bekend dat gebouwen een grotere invloed hebben op de kwaliteit van leven en gedrag van mensen die zorg nodig hebben, dan op welke andere groep ook. Met de huidige kennis en ervaring zijn er grote effecten te bereiken door te kijken naar de continue wisselwerking tussen de invloed van de omgeving en de gebruiker. De fysieke omgeving kan de gedragsmogelijkheden van een individu bepalen (en beperken) en zodoende een directe invloed hebben op het levensgeluk en het functioneren van bewoners en medewerkers.

Visie

Een onderbouwde visie van de organisatie over wonen en betekenisvol leven met dementie in een ondersteunende omgeving, dient in alle fases leidend te zijn. En daarmee ook de keuzes en besluiten die gedurende het gehele nieuwbouw of renovatieproces genomen worden. In plaats van alleen te kijken naar het nut van gebouwen, zijn het in onze visie ook objecten die in alle opzichten grote invloed hebben op de kwaliteit van leven. Door intelligente en strategische investeringen in kennis over dementie en duurzaamheid, zijn we in staat betere omgevingen te maken.

Kennis uit de nieuwe hersenkunde

Mevr. dr. Anneke van der Plaats (sociaal geriater) bestudeerde de neurowetenschappen en maakte complexe kennis praktisch toepasbaar. Zij bestudeerde de werking van het gezonde brein en het beschadigde brein en 'vertaalde' deze kennis naar een begrijpelijk verklaringsmodel. Bij volledig 'gave' hersenen beschikt iemand over een groot scala aan mogelijkheden tot bewust gedrag. Hoe meer er beschadigd is, hoe minder men over dit gedrag kan beschikken. Het gedrag van mensen met dementie wordt vooral door emoties bepaald. Daardoor zijn zij afhankelijker van externe factoren.

Consequenties voor de (dementie) architectuur

In deze cursus zal de werking van de hersenen zodanig worden verwoord dat de cursist inzicht krijgt in wat dat voor nieuwe mogelijkheden biedt voor het eigen vakgebied. Het gaat hier om algemene principes die voor alle mensen met een hersenbeschadiging gelden. En ze zijn zelfs gunstig voor mensen die geen dementie hebben. U gaat vanzelf met andere ogen kijken naar de omgeving.

Over grenzen kijken

De cursus is gebaseerd op een theoretische en methodische werkwijze: de Brein Omgeving Methodiek. De cursisten worden elke lesdag uitgedaagd door een multidisciplinair docenten team. Zij prikkelen u om de opgedane kennis, ervaringen te delen met andere disciplines. Met elkaar streven we naar een vakoverstijgende kijk op wonen met dementie.

Programma dag 1

BRAINSTORM

Vrijdag 10 november 2023

Docenten:

09.00 – 09.30 uur Registratie en ontvangst
09.30 – 12.30 uur Lida Waterlander
13.00 – 16.30 uur Jos Slutter en
Sylvia de Koning

09.30– 12.30 uur PLENAIR

Hoe functioneren gezonde hersenen en wat gaat er mis in het aangedane brein? Van theoretisch concept naar dagelijkse praktijk.

- de verdeling van functie in onderbrein en bovenbrein
- gevolgen van defecten in geheugen en waarneming
- de werking van de hersenen
- gedragsbeïnvloeding
- Brein Omgeving Methodiek (BOM)

11.00 – 11.15 uur PAUZE

11.15 – 12.30 uur Vervolg:

12.30 –13.00 uur LUNCH

13.00 – 13.30 uur PLENAIR

Wie is wie en welke relatie is er met dementie?

- voorstellen en kennismaken
- uw motivatie
- uw werk en dementie

13.30 – 13.45 uur PLENAIR

De observatie opdracht:

- wat heeft u waargenomen?
- uw visie op de geobserveerde omgeving

13.45 – 15.00 uur

De omgeving als kompas voor het brein

- de relatie tussen brein en fysieke omgeving
- de architectuur als gunstige of ongunstige omgevingsfactor
- het gebouw en de inrichting als hulpmiddel voor het brein

15.00 – 15.15 uur PAUZE

15.15 – 16.30 uur Vervolg

- toelichting 2de praktijkopdracht

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 2

EEN INTEGRALE KIJK

Vrijdag 15 december 2023

Docenten:

09.00 – 09.30 uur Registratie en ontvangst

09.30 – 11.00 uur Paul Vlaar

11.15 – 16.30 uur Jos Slutter en
Sylvia de Koning

09.30 – 11.00 uur PLENAIR

Bouwen voor het brein

- welzijn voor mensen met een beschadigd brein en hoe draagt hun omgeving daaraan bij?
- realiseren waardevolle huisvesting tegen lagere kosten
- rol architect, opdrachtgever en bouwpartners bij ontwerpen en bouwen voor specifieke doelgroepen
- Biophillic

11.00– 11.15 uur PAUZE

11.15– 12.30 uur INTERACTIEF

De hersenkunde als uitgangspunt

- de buitenruimte: een vergeten terrein
- routing van A naar B?
- functies wonen en ondersteunende voorzieningen
- connectie tussen zorgvisie en dagelijkse praktijk
- verrijken van de omgeving

12.30 – 13.00 uur LUNCH

13.00– 15.00 uur INTERACTIEF

De hersenkunde als uitgangspunt

Vervolg

15.00– 15.10 uur PAUZE

**15.10– 16.30 uur Multidisciplinair
samenwerken**

Prikkelende samenspraak:

inzichten op weg naar een ideaal

- wat zou je nu al anders doen en waarom?
- woonkamer, keuken en sanitair
- werken met de BOM

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 3

LICHTWIJS

Vrijdag 19 januari 2024

Docenten:

09.00 - 09.30 uur Registratie en ontvangst

09.30 - 11.00 uur Toine Schoutens

11.45 - 16.30 uur Jos Slutter en
Sylvia de Koning

9.30 - 11.00 uur PLENAIR

Licht als niet-farmacologisch medicijn

- licht en de biologische klok
- licht voor mensen met dementie
- licht voor verpleeg - en verzorgingshuizen
- sundowning effect
- hoe optimaliseer je licht in de eigen woongroep, organisatie?

11.00 - 11.15 uur PAUZE

**11.15 - 16.30 uur Multidisciplinair
samenwerken**

Casus in context I

- woonkamer, keuken en sanitair
- werken met de BOM

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 4

INSPIRATIE LAB

Vrijdag 16 februari 2024

Docenten:

09.00 - 09.30 uur Registratie en ontvangst
09.30 - 11.00 uur Arnout Siegelaar
11.15 - 12.45 uur Robert Landstra
13.00 - 16.30 uur Jos Slutter en
Sylvia de Koning

09.30 - 11.00 uur PLENAIR

Van visie naar ontwerp

- hoe lees ik een missie, visie en organisatie-doelstellingen van zorgaanbieders?
- de vertaling van missie, visie en organisatie-doelstellingen naar waarde van vastgoed
- ontwerpuitgangspunten voor het programma van Eisen
- keuzes maken in samenspraak met opdrachtgevers

11.00- 11.15 uur PAUZE

11.15 - 12.45 uur PLENAIR

Het gewone wonen

- zorg zonder stigma.
- ontstijgt het "hokjes" denken
- hoe voorkom je dat een zorg aanbiedend
- gebouw het stigma van een instelling krijgt?
- de protest generatie
- zorg versus leisure

12.45- 13.00 uur LUNCH

13.00- 15.00 uur PLENAIR

Casus in context II

- beleefgebieden
- prikkelattributen
- belangrijke termen
- lummelen

14.00 - 14.10 uur PAUZE

**14.10 - 16.15 uur vervolg
Vervolg Jos Slutter**

16.15- 16.30 uur PLENAIR

Bespreken volgende opdracht

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 5

BEWEEGWIJZ

Vrijdag 15 maart 2024

Docenten:

09.00 - 09.30 uur Registratie en ontvangst
09.30 - 12.30 uur Quinten Dierick
13.15 - 15.15 uur Jan van de Rakt
15.15 - 16.30 uur Jos Slutter en
Sylvia de Koning

09.30 - 12.30 uur SAMENWERKEND LEREN

"Hoe wij Kijken"

- oefening en training in beeldwaarden
- hoe beoordelen wij een beeld en handelen er naar?
- hoe bevooroordeeld zijn wij bij het kijken naar een situatie?
- kloppen onze opvattingen over kleur altijd?
- in iedere situatie?

12.30- 13.15 uur LUNCH

13.15- 15.15 uur PLENAIR

Beweging, zorg en omgeving

- verlies van automatische bewegingspatronen
- de mogelijkheden van de bewoner
- een uitgekende omgeving en zelfstandigheid/zelfredzaamheid

15.15- 16.30 uur

Casus in context III

- bespreken Voorlopig Veranderplan.

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 6

REALISATIE IN DE PRAKTIJK

Vrijdag 12 april 2024

Docenten:

09.00 – 09.30 uur Registratie en ontvangst

09.30 – 12.30 uur Jos Slutter

13.00 – 16.30 uur Jos Slutter en
Sylvia de Koning

09.30 – 12.30 uur PLENAIR

**Kennismaking met sensorische
informatieverwerking (SI)**

- SI: wat is dat?
- verstoorde sensorische informatieverwerking
- alertheidsfases

12.30- 13.00 uur LUNCH

13.00 – 14.30 uur SAMENWERKEND LEREN

Het verlaten van gebaande paden

- werken met de moderne Hersenkunde
- werken met de BOM
- werken in kleine groepen

14.30 - 14.45 uur PAUZE

14.45 – 16.30 uur SAMENWERKEND LEREN

**Het verlaten van gebaande paden. Iedere groep
cursisten geeft een eigen presentatie over:**

- huiskamer, gangen, sanitair of beleefgebieden

16.30 uur AFSLUITING

Programma dag 7

BETER EN WIJZER

Vrijdag 17 mei 2024

Docenten:

09.00 – 09.30 uur Registratie en ontvangst

09.30 – 12.30 uur Lida Waterlander

13.00 – 16.30 uur Jos Slutter en
Sylvia de Koning

09.30 – 11.00 uur

**Presenteren van een plan aan opdrachtgevers,
bouwpartners en gebruikers DEAL®**

- Omgaan met onbegrip, onwetendheid en weerstanden bij het presenteren van een bouwplan/veranderplan
- veranderingen veroorzaken spanning en weerstand
- DEAL® gedragsstijlen
- reacties op veranderingen – zowel positief en negatief
- negatieve reacties op veranderingen – bij jezelf en anderen leren herkennen en hanteren
- herkennen van coöperatief gedrag bij gesprekspartners tijdens de presentatie van een plan
- herkennen van weerstanden bij gesprekspartners tijdens de presentatie van een plan

11.00 – 11.10 uur PAUZE

11.10 – 12.30 uur Vervolg

**Presenteren van een plan aan opdrachtgevers,
bouwpartners en gebruikers DEAL®**

- wat betekenen de veranderingen voor collega's, mantelzorgers, vrijwilligers
- Invloed op overige betrokkenen – zoals ondersteunende diensten?
- de professionele aanpak van een veranderingsproces
- maken van een presentatie voor het plan
- presenteren in de groep en elkaar feedback geven

12.30 – 13.00 uur LUNCH

13.00 – 14.30 uur Resultaten Lab en Toets

- kiezen van casussen volgens de Balint-methode
- presenteren van uitgewerkte casussen

14.30 – 14.45 uur PAUZE

14.45 – 16.00 uur 3 -2 -1

- 3 dingen die je geleerd hebt
- 2 interessante onderwerpen
- 1 onbeantwoorde vraag

16.30 uur AFSLUITING

**16.30 – 17.00 uur UITREIKING CERTIFICAAT EN
DRANKJE/HAPJE**

Docenten/Vorbereidingscommissie

DOCENTEN

Mw. Sylvia de Koning

De Koning Creaties, omgevingsvormgever, docent en adviseur bouwen en inrichten voor dementie zorginstellingen en architecten, Arnhem

Dhr. Jos Slutter

Eigenaar Hoofd-Stuk, spreker, docent en adviseur Omgeving, Dementie & (N)AH, Arnhem

Dhr. Toine Schoutens

Lichtexpert FLUXPLUS BV.
Human Centric Lightning, Tilburg

Dhr. dr. Paul Vlaar

Eigenaar en algemeen directeur Ooijevaar
Bevlogen Bouwers, Alkmaar

Dhr. drs. Arnout Siegelaar MPE MRE

Promovendus over de impact van de fysieke omgeving op gezondheid
Eigenaar Woonzorgconcept, Apeldoorn

Dhr. ir. Robert Landstra

Architect en mede-eigenaar VNL Architecten, Grou

Mevr. Lida Waterlander

Onderwijsadviseur Omgevingszorg Collectief
Waterland Consult Organisatieadvies, Training, Coaching, Zutphen

Dhr. Jan van der Rakt

Fysiotherapeut, docent neurorevalidatie, Wijchen

Dhr. Quinten Dierick

Beeldend kunstenaar en muzikant/performer, ervaringsdeskundige, Arnhem

Algemene informatie

DOELGROEPEN

Deze praktijkgerichte cursus is bedoeld voor beroepsgroepen die meer willen weten over de impact van architectuur, gebouwen, interieurs en buitenruimten op het gedrag van mensen met dementie en medewerkers. (Architecten, interieurarchitecten, facilitair managers, vastgoedmanagers, managers Zorg en Welzijn, managers Gastvrijheid, projectinrichters, bouwmanagers, Brein Omgeving Coaches e.d.)

STUDIEWIJZE

Voorafgaand aan de cursus krijgt u een observatie opdracht in een organisatie waar u werkzaam bent, of bent geweest. Hiermee brengt u in kaart wat gunstige en ongunstige omgevingsfactoren zijn in het door u ontworpen gebouw of interieur, welke u in beheer heeft, waarvan u het ontwikkel- en bouwproces begeleidt of waar u directeur of manager bent. U doet dit aan de hand van een vragenlijst en door u ter plekke gemaakte foto's. U kiest een project of ontwerp dat tijdens de gehele cursus uw eigen casus zal zijn. Tussen de bijeenkomsten heeft u gelegenheid het geleerde in de praktijk te brengen en werkt u aan praktijkopdrachten. Door gerichte feedback op uw werk, kunt u alternatieve ideeën toepassen op ontwerpplannen. U kunt de inmiddels verworven vaardigheden vertalen naar uw eigen werk. Aan het eind van de cursus maakt u een plan dat het gehele proces vanaf visie tot uitvoering behandelt. Dit plan komt interdisciplinair tot stand. Heeft u de gehele cursus gevolgd, dan ontvangt u hiervoor een certificaat.

LOCATIE

De cursus vindt plaats op een mooie locatie in het groen: Arnhems Buiten.
Het terrein ligt aan de Utrechtseweg 310, 6812 AR Arnhem, gebouw B07.
Goed bereikbaar via openbaar vervoer. Er is voldoende ruimte op te parkeren.

ACCREDITATIE/CERTIFICAAT

- Deze nascholing past in de primaire doelstelling om kennis op peil te houden, en/of te versterken en het vergroten van vaardigheden en inzicht. De activiteit valt binnen de reikwijdte van diverse vakgebieden en heeft een directe relevantie voor de beroepsuitoefening.
- Accreditatie is aangevraagd voor architecten en ergotherapeuten.
- Aan het eind van de cursus ontvangt u een certificaat.

DUUR & TIJD

November 2023 t/m mei 2024 (7 vrijdagen) van 9.00 tot 16.30 uur

BETALEN

De kosten voor deelname aan de 7 daagse cursus bedragen € 1.982,64 (exclusief 21 % btw € 416,36)
Dit bedrag is inclusief koffie, thee, lunch. De studiegids zal digitaal worden toegestuurd.

INSCHRIJVEN

U kunt zich inschrijven via Dementie-winkel.nl op webpagina
www.dementie-winkel.nl/cursus-ontwerpen-bouwen-inrichten-dementie.
Of stuur voor meer informatie een e-mail naar info@dementie-winkel.nl of bel met M: 06 23 32 56 15

- U ontvangt na overmaking van het cursusbedrag aanvullende informatie en uw eerste observatie opdracht.
- Voor deze cursus is het maximaal aantal deelnemers vastgesteld op 12 en minimaal 9.

Het Omgevingszorg Collectief is een samenwerkingsverband van deskundigen die de 'moderne Hersenkunde' toepassen in de dagelijkse praktijk van wonen, zorg en welzijn voor mensen met een hersenbeschadiging.

www.omgevingszorg-collectief.nl